

Drogi Czytelniku,

przekazujemy Ci podręcznik *Klinimetria w doskonaleniu jakości świadczeń zdrowotnych i kształcenia na kierunkach medycznych*.

Podręcznik dedykujemy pracownikom medycznym (lekarzom, pielęgniarkom, położnym, fizjoterapeutom, ratownikom medycznym) oraz innym osobom uczestniczącym w realizacji świadczeń zdrowotnych i kosmetycznych (dietetykom, psychologom, kosmetologom, opiekunom medycznym itd.), nauczycielom i studentom kierunków przyporządkowanych do dziedziny nauki medyczne i nauki o zdrowiu (lekarski, pielęgniarstwo, położnictwo, fizjoterapia, ratownictwo medyczne, dietetyka, kosmetologia itd.), osobom prowadzącym badania w tej dziedzinie, a także samym pacjentom i ich opiekunom nieprofesjonalnym (rodzinom i bliskim).

Zebrane narzędzia standaryzowane, skale i kwestionariusze umożliwią obiektywną ocenę stanu pacjenta/ klienta i jego wydolność funkcjonalną w trakcie realizacji świadczeń zdrowotnych i in., monitorowanie ich skuteczności i jakości, ewaluację organizacji pracy, dydaktyki medycznej; monitoring w procesie kształcenia na kierunkach medycznych, w sprawowaniu opieki nieprofesjonalnej w środowisku życia pacjenta, a także w kolejnych badaniach naukowych. Niniejsze opracowanie wpisuje się w Evidence Based Medicine oraz Evidence Based Practice Nursing w obszarze świadczeń zdrowotnych, kosmetycznych i in. oraz w programy studiów i realizowane procesy kształcenia na kierunkach medycznych.

Narzędzia klinimetryczne, tj. skale, kwestionariusze i inne narzędzia skupiono w czterech głównych rozdziałach z uszczegóławiającymi je podrozdziałami. W rozdziale pierwszym opisano skale uniwersalne (kwestionariusze i skale ogólne; narzędzia psychologiczne mające zastosowanie w świadczeniach zdrowotnych; narzędzia do oceny efektywności, jakości i organizacji kształcenia symulacyjnego; skale i kwestionariusze stosowane w badaniu fizykalnym oraz narzędzia mające zastosowanie w promocji zdrowia. Z kolei w rozdziale drugim zebrano skale i kwestionariusze standaryzowane z zastosowaniem wiodącym w niezabiegowych działach medycyny (w alergologii i pielęgniarstwie alergologicznym, w odniesieniu do osób z chorobami zakaźnymi, w diabetologii i pielęgniarstwie diabetologicznym, w geriatricznym i pielęgniarstwie geriatricznym, w opiece długoterminowej i pielęgniarstwie w opiece długoterminowej, w opiece paliatywnej i pielęgniarstwie, w urologii /nefrologii i pielęgniarstwie urologicznym/ nefrologicznym, w dermatologii i pielęgniarstwie dermatologicznym, w psychiatrii i pielęgniarstwie psychiatrycznym, w neonatologii i pielęgniarstwie neonatologicznym, w neurologii i pielęgniarstwie neurologicznym, w podstawowej opiece zdrowotnej, rehabilitacji, pediatrii i pielęgniarstwie pediatrycznym), przy czym mogą one być wykorzystywane również w innych świadczeniach zorientowanych

na człowieka zdrowego i/ lub chorego. Z kolei trzeci rozdział poświęcono narzędziom i skalom standaryzowanym z zastosowaniem wiodącym w zabiegowych działach medycyny (w chirurgii i pielęgniarstwie chirurgicznym – dwie części; w ortopedii i pielęgniarstwie ortopedycznym; w położnictwie, ginekologii i pielęgniarstwie położniczo- ginekologicznym, laryngologii i pielęgniarstwie laryngologicznym) z zastrzeżeniem, że zaproponowane narzędzia mogą być również wykorzystywane w innych świadczeniach zorientowanych na człowieka zdrowego i/ lub chorego. Rozdział czwarty (*Inne*) zawiera narzędzia standaryzowane z zakresu zarządzania w ochronie zdrowia, w tym również w pielęgniarstwie oraz narzędzia dotyczące aktywności fizycznej. Zawiera także wykaz innych wybranych skal i kwestionariuszy standaryzowanych dostępnych w literaturze.

Każdy z podrozdziałów zawiera trzy części: wybrane narzędzia standaryzowane; przykłady skal stosowanych w innych państwach a nie walidowanych do warunków polskich oraz wykaz skal powszechnie stosowanych. Przedstawiając taki układ treści dajemy *Wam* możliwość łatwiejszego wyboru narzędzi standaryzowanych w zależności od wykonywanej pracy, podmiotu opieki lub rodzaju i zakresu badań, w tym również badań naukowych, a także nauczanych treści i umiejętności zawodowych i badawczych. Z kolei przedstawiając przykłady skal stosowanych w innych państwach a nie walidowanych do warunków polskich zachęcamy do procedury ich walidacji do naszych warunków krajowych jako nowatorskiego przedsięwzięcia naukowo-empirycznego. Natomiast prezentując narzędzia powszechnie stosowane mamy nadzieję na pytanie każdego *Czytelnika* dotyczące powszechności tych narzędzi w jego miejscu pracy i/lub nauki.

Przekazując niniejszy podręcznik *Czytelnikowi* mamy na celu, przede wszystkim:

- najwyższą jakość świadczeń zdrowotnych, najwyższą jakość kształcenia na kierunkach studiów przypisanych do dziedziny nauki medycyny i nauki o zdrowiu oraz najwyższą jakość badań naukowych w tej dziedzinie;
- popularyzację (mających zastosowanie w profilaktyce, diagnostyce, terapii, pielęgnowaniu, rehabilitacji, ratownictwie medycznym, kosmologii, dietetyce, psychologii) kwestionariuszy, skal i innych narzędzi standaryzowanych (wypracowanych w toku badań naukowych) wśród pracowników medycznych (lekarzy, pielęgniarzek, położnych, fizjoterapeutów, ratowników medycznych) i in. (dietetyków, psychologów, kosmologów, opiekunów medycznych itd.) oraz nauczycieli i studentów uczelni kształcących na kierunkach medycznych (lekarski i/ lub pielęgniarstwo i/lub położnictwo i/lub fizjoterapia i/ lub ratownictwo medyczne) i innych (dietetyka, kosmologia, psychologia), a także zapewnienie do nich dostępu jak najszerszej grupie społecznej sprawującej

opiekę nad drugim człowiekiem i/lub prowadzącym badania w tym zakresie;

- popularyzację Evidence Based Medicine oraz Evidence Based Practice Nursing w podmiotach leczniczych i ośrodkach akademickich poprzez zwiększenie dostępności (popularyzację) narzędzi klinimetrycznych;
- kompatybilność i spójność działań popularyzujących klinimetrię na etapie kształcenia studentów kierunków medycznych oraz w podmiotach leczniczych realizujących świadczenia zdrowotne;
- popularyzację narzędzi klinimetrycznych do zastosowania przez pacjentów i ich opiekunów w środowisku życia pacjenta;
- popularyzację narzędzi klinimetrycznych (wypracowanych w toku badań naukowych) możliwych do jak szerszego zastosowania w dalszych badaniach naukowych służących poprawie jakości opieki nad pacjentem i zapewnienia mu bezpieczeństwa. Wdrażania narzędzi standaryzowanych od samego początku kształtowania aktywności badawczej, czyli od pracy licencjackiej i pracy magisterskiej, a także w ramach działalności studenckich kół naukowych do zaawansowanych badań naukowych.

Mariola Głowacka

Maciej Słodki